

ROMÂNIA
TRIBUNALUL BRAȘOV
SECȚIA PENALĂ
DOSAR NR. 13117/197/2019/a1

ÎNCHEIERE

Ședința camerei de consiliu din data de 2 februarie 2022

Instanța constituită din:

Judecător de cameră preliminară: ***** - președinte

Judecător de cameră preliminară: *****

Grefier: *****

Cu participarea procurorului: ***** – din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul Brașov

Pe rol se află soluționarea contestației formulată împotriva încheierii de ședință din data de 09.07.2021 a Judecătoria Brașov de către contestatorii - inculpați *****, ***** și ***** și de către Ministerul Public, privind pe inculpații *****, *****, *****, *****, ***** și *****.

Dezbaterile în prezenta cauză au fost înregistrate conform art. 369 alin. 1 din Codul de procedură penală. La apelul nominal făcut în ședința camerei de consiliu se prezintă:

-avocat ***** (în substituie pentru avocat ales *****) pentru contestatorul inculpat lipsă *****;

- avocat ales ***** pentru contestatorul inculpat lipsă *****;

- avocat ales ***** pentru contestatoarea inculpată lipsă *****;

-avocat oficiu ***** pentru intimatul-inculpat lipsă *****;

-avocat oficiu *****, pentru intimata inculpată ***** - prin practician de insolventa ***** și

- pentru toate persoanele vătămate lipsă apărător din oficiu, avocat ***** cu delegație la dosar.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei, de către grefierul de ședință, în sensul că se constată depusă la dosar, prin serviciul registratură al instanței, o cerere de amânare formulată de către avocat *****, apărătorul ales al contestatului inculpat *****.

Avocat ***** arată că se prezintă în substituie apărătorului ales al inculpatului *****, avocat *****.

Reprezentanta Ministerului Public solicită respingerea cererii de amânare.

Instanța respinge cererea de amânare formulată în cauză, având în vedere că este asigurată substituie pentru apărătorul ales al contestatorului inculpat *****, și pune în vedere acestuia să depună la dosar delegație de substituie.

Instanța aduce la cunoștință părților că s-a repus cauza pe rol pentru a se pune în discuție oportunitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, cu dezlegarea unei chestiuni de drept, în ceea ce privește anumite dispoziții ale art. 345 alin. 3 din Codul de procedură penală, respectiv: natura termenului de 5 zile în care procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, în speță dacă acest termen are sau nu natura juridică a unui termen de decădere sau de recomandare, actul procesual prin care procurorul este ținut să remedieze neregularitățile, dacă acesta trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și dacă această verificare, în cazul în care nu a intervenit în fața instanței care judecă în fond camera

preliminară, poate fi complinită și în faza procesuală a contestației la încheierea primei instanțe de cameră preliminară.

Întrebați fiind, atât reprezentanta Ministerului Public cât și părțile arată că nu doresc acordarea de timp pentru a pune concluzii cu privire la aspectele menționate, împrejurare în care instanța acordă cuvântul cu privire la acestea.

Reprezentanta Ministerului Public, având cuvântul, apreciază că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, în sensul celor puse în discuție.

Consideră că există chestiunea de drept și anume condițiile de formă a actului prin care se efectuează remedierea unui rechizitoriu, dacă operează sau nu dispozițiile art. 328 alin. 1 teza a II-a din Codul de procedură penală, adică de a fi verificat de către procurorul ierarhic; în funcție de răspunsul la această întrebare își găsesc validitatea și celelalte întrebări și anume: natura termenului de 5 zile, dacă acesta este decădere sau de recomandare, sens în care apreciază că lămurirea chestiunii de drept are înrâurire asupra fondului cauzei, întrucât judecătorul de cameră preliminară din cadrul Judecătoriei Brașov prin încheierea din 9 iulie 2021 a analizat excepția neregularității actului de sesizare prin raportare la chestiunea neremediată a rechizitoriului, ignorând ordonanța de remediere din data de 22 martie 2021, întrucât aceasta nu a fost verificată prin perspectiva legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior în termenul procedural de 5 zile statuat de dispozițiile art. 345 alin. 3 din Codul de procedură penală, iar dispozițiile indicate nu au formulat obiectul unor hotărâri prealabile anterioare ori recursuri în interesul legii.

Pe fond, apreciază că interpretarea dispozițiilor art. 345 alin. 3 din Codul de procedură penală nu impun ca actul de remediere să fie verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior atunci când se remediază neregularitățile actului de sesizare, întrucât nu se pune problema unei analize a temeiniciei acuzației, aceasta este doar rescrisă prin raportare la probatoriul cauzei care nu este exclus, este același ca cel avut în vedere și de către procurorul ierarhic atunci când realizează analiza legalității și temeiniciei.

Cu privire la natura termenului, arată că în condițiile în care se decide că este necesară verificarea legalității și temeiniciei actului de remediere, apreciază că natura termenului este una de recomandare, analiza putând fi realizată și în procedura camerei preliminare, în la doilea stadiu procesual, în fața judecătorilor de cameră preliminară în fața instanței de control.

Avocat *****, pentru contestatorii inculpați, consideră că sunt îndeplinite condițiile art. 475 din Codul de procedură penală, cu mențiunea că singura diferență, raportat la opinia Ministerului Public, o constituie natura turmentului de 5 zile, termen pe care-l apreciază ca fiind unul de decădere, având în vedere art. 347 alin. 3 din Codul de procedură penală, în care se menționează că judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet, dacă nu se răspunde în termenul prevăzut.

În ceea ce privește actul de remediere, în opinia sa, acesta trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și rechizitoriul.

De asemenea, arată că această remediere nu poate interveni în faza contestației pentru că s-ar pierde un grad de jurisdicție și, prin urmare, s-ar pierde procedura camerei preliminare în fond.

Avocat *****, pentru intimatele persoane vătămate arată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală cu privire la toate aspectele puse în discuție, motiv pentru care solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și suspendarea prezentei cauze până la soluționarea sesizării.

Avocat *****, pentru contestatorul inculpat *****, arată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală, cu atât mai mult cu cât chestiunile ce au vizat soluționarea căii de atac cu privire la încheierea de cameră preliminară

referitoare la neregularitatea actului de sesizare au fost invocate inclusiv în cadrul contestației, respectiv cele cu privire la acest termen de 5 zile, dacă este unul de decădere sau unul de recomandare, precum și faptul că se impune ca actul prin care se remediază aceste neregularități constatate de către instanța de fond să fie verificate de către procurorul ierarhic superior.

Prin urmare, apreciază că pentru soluționarea contestației de către instanța de control se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Avocat *****, pentru inculpata *****, pune aceleași concluzii, în sensul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

TRIBUNALUL,

Deliberând cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, tribunalul reține următoarele:

Prin încheierea de cameră preliminară din data de 10.12.2020 pronunțată în dosarul cu nr. 13117/197/2020/a1, Judecătoria Brașov a admis în parte cererile și excepțiile invocate de inculpații *****, ***** și ***** și, în consecință, în baza art. 345 alin. 3 C.pr.pen., a constatat neregularitatea rechizitoriului emis la data de 3.05.2019 în dosarul nr. 13848/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, sub aspectul modului de descriere a faptelor pentru care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților *****, ***** și *****, respingând celelalte cereri și excepții invocate de inculpații *****, ***** și ***** ca fiind, în parte, inadmisibile și, în parte, neîntemeiate.

Judecătoria a reținut, în esență, că prin rechizitoriul nr. 13848/P/2013 din data de 3.05.2019 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, au fost trimiși în judecată, în stare de libertate, inculpații:

- *****, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. 1, 2 și 3 C.pen. 1968, cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. 1968 (46 de acte materiale) și de desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, prevăzută de art. 410 teza I din O.U.G. nr. 99/2006.

- *****, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. 1, 2 și 3 C.pen. 1968, cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. 1968 (46 de acte materiale) și de desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, prevăzută de art. 410 teza I din O.U.G. nr. 99/2006.

- *****, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. 1, 2 și 3 C.pen. 1968, cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. 1968 (46 de acte materiale) și de desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, prevăzută de art. 410 teza I din O.U.G. nr. 99/2006.

- *****, sub aspectul instigării la infracțiunea de înșelăciune, prevăzută de art. 25 C.pen. 1968 raportat la art. 215 alin. 1, 2 și 3 C.pen. 1968, cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. 1968 (46 de acte materiale) și a instigării la infracțiunea de desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, prevăzută de art. 25 C.pen. 1968 raportat la art. 410 teza I din O.U.G. nr. 99/2006.

- *****, sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de înșelăciune, prevăzută de art. 215 alin. 1, 2 și 3 C.pen. 1968, cu aplicarea art. 41 alin. 2 C.pen. 1968 (46 de acte materiale) și de desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, prevăzută de art. 410 teza I din O.U.G. nr. 99/2006.

În fapt, în cuprinsul actului de sesizare s-au reținut, în esență, următoarele:

1. Inculpatul *****, în calitate de administrator statutar al *****, a înființat societatea comercială anterior menționată și a desfășurat, în numele acesteia, direct sau prin

intermediul persoanelor angajate, activități de natură bancară, fără autorizarea Băncii Naționale a României, inducând în eroare un număr de 46 de clienți (contribuabili) cu privire la legalitatea activității comerciale desfășurate și la posibilitatea societății comerciale de a le acorda finanțările contractate de aceștia.

2. Inculpatul *****, în calitate de administrator de fapt al *****, s-a ocupat de înființarea societății comerciale anterior menționate, i-a instruit și i-a coordonat pe angajații acesteia și a desfășurat în numele acesteia, prin intermediul persoanelor angajate, activități de natură bancară, fără a avea autorizarea Băncii Naționale a României, inducând în eroare un număr de 46 de clienți (contribuabili) cu privire la legalitatea activității comerciale desfășurate și la posibilitatea societății comerciale de a le acorda finanțările contractate de aceștia.

3. Inculpata *****, în calitate de administrator de fapt al *****, s-a ocupat de înființarea societății comerciale anterior menționate, i-a instruit și i-a coordonat pe angajații acesteia și a desfășurat în numele acesteia, prin intermediul persoanelor angajate, activități de natură bancară, fără a avea autorizarea Băncii Naționale a României, inducând în eroare un număr de 46 de clienți (contribuabili) cu privire la legalitatea activității comerciale desfășurate și la posibilitatea societății comerciale de a le acorda finanțările contractate de aceștia.

4. Inculpatul ***** s-a ocupat de înființarea *****, i-a instruit pe angajații acesteia și a sprijinit desfășurarea, în numele societății comerciale prin intermediul persoanelor angajate, a unor activități de natură bancară, fără a avea autorizarea Băncii Naționale a României, activități prin care au fost induși în eroare 46 de clienți (contribuabili) cu privire la legalitatea activității comerciale desfășurate și la posibilitatea societății comerciale de a le acorda finanțările contractate de aceștia.

5. În numele inculpatei ***** au fost derulate activități infracționale constând în desfășurarea, prin intermediul persoanelor angajate, a unor activități de natură bancară, fără a avea autorizarea Băncii Naționale a României și de inducere în eroare a unui număr de 46 de clienți (contribuabili) cu privire la legalitatea activității comerciale desfășurate și la posibilitatea societății comerciale de a le acorda finanțările contractate de aceștia.

Analizând cererile și excepțiile formulate de inculpați cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară a reținut următoarele:

În ceea ce privește descrierea faptei de înșelăciune în formă continuată reținută în sarcina inculpaților ***** și *****, s-a învederat că procurorul nu a indicat în concret modalitatea de comitere a fiecărui act material din conținutul infracțiunii de înșelăciune de către acești inculpați, cu trimiteri explicite la acele elemente faptice care au fundamentat concluzia în sensul existenței unei acțiuni de inducere în eroare și cu precizarea naturii relațiilor stabilite între inculpații ce reprezentau în fapt societatea și persoanele vătămate. Procurorul nu a oferit detalii cu privire la maniera în care acești inculpați s-au ocupat de înființarea societății comerciale și nu a identificat argumentele pentru care a apreciat că inculpații ***** și ***** administrau în fapt *****, limitându-se să precizeze că „persoanele care administrau societatea comercială erau, din punctul de vedere al acestora (al persoanelor care au desfășurat activități în calitate de angajați în cadrul societății) inculpații ***** și *****”.

A mai apreciat judecătorul că se impune *descrierea conformă a fiecărei operațiuni contractuale* pe baza căreia au fost stabilite actele materiale ce sunt înglobate în structura formei continuate a infracțiunii de înșelăciune: persoana cu care părțile civile și persoanele vătămate au purtat discuțiile premergătoare și au încheiat fiecare contract, conținutul efectiv al acestor conversații, privite în mod individual, și factorul determinant al încheierii fiecărui contract; împrejurările concrete de loc și mod în care s-a derulat fiecare operațiune indicată,

cu referiri specifice la mecanismul de perfectare a convențiilor; titlul cu care au fost achitate pretinsele sume de bani de către persoanele vătămate, numărul ratelor achitate și cuantumul fiecărei astfel de tranșe - dacă a fost cazul, în contextul în care s-au enumerat în partea descriptivă prealabilă cu caracter generic termeni precum „comision de afiliere”, „rată de bază”, „comision de contribuție”, prin raportare la situația particulară a fiecărei victme, și, în mod corelativ, paguba generată în patrimoniul fiecărei persoane vătămate; durata derulării fiecărui contract. Este necesar ca această expunere individualizată prin prisma fiecărui act material să fie susceptibilă a fi calificată ca o concluzie a procurorului în urma analizării concordante a mijloacelor de probă administrate în cursul urmăririi penale, deoarece transcrierea conținutului unor elemente de probă, astfel cum se prezintă actul de sesizare până la acest moment procesual, exprimă o serie de carențe incompatibile cu o sesizare conformă a instanței de judecată.

De asemenea, s-a mai apreciat că din rechizitoriu lipsește *descrierea acțiunii de instigare la infracțiunile de înșelăciune și desfășurare, fără drept, de activități dintre cele prevăzute de art. 5 alin. 1 din O.U.G. nr. 99/2006, ce se impută inculpatului ******. Cu referire la inculpatul ***** , din lecturarea filelelor rechizitoriului nu se cunosc următoarele aspecte primordiale, ce se impun a fi elucidate prin remedierea neregularităților evidențiate: persoana care a fost determinată de inculpat să recurgă la o anumită conduită presupus infracțională; modalitatea în care inculpatul a determinat respectiva persoană să săvârșească infracțiunile de referință; în ce constă acțiunea de instigare, când au fost comise actele de instigare; intenția cu care inculpatul a acționat asupra persoanei instigate; reprezentarea inculpatului asupra împrejurării că ar fi fost induse în eroare 46 de persoane vătămate ca urmare a pretinsei activități ilicite a acestuia; mecanismul prin care inculpatul s-a ocupat de înființarea societății. S-a arătat că formulările din cuprinsul rechizitoriului trădează o lipsă de previzibilitate pentru acuzațiile ce i se aduc inculpatului ***** , în contextul în care nu se arată clar și concis **în ce a constatat efectiv activitatea de instigare** a inculpatului, dacă activitatea inculpatului a fost generală sau natura actelor materiale a fost diferită față de cea presupus desfășurată de fiecare din ceilalți inculpați trimiși în judecată în ipostaza de autori. Este necesar ca procurorul să releve **ce a presupus participarea inculpatului ******* la fiecare act material pentru care ceilalți inculpați au fost trimiși în judecată, întrucât instigarea nu poate subzista fără fapta principală de care depinde. S-a mai reținut că din modalitatea deficitară de întocmire a rechizitoriului, nu se cunoaște motivul pentru care inculpatul ***** este acuzat de instigare, și nu de autorat sau complicitate, astfel că învinuirile aduse acestuia nu pot fi delimitate. Cum în rechizitoriu nu există niciun fel de date referitoare la fapta de instigare, cum descrierea situației de fapt nu corespunde încadrării juridice date faptei cu privire la inculpatul ***** , cum nu sunt indicate niciun fel de probe în ceea ce privește strict și concret activitatea de instigare, s-a conchis că rechizitoriul este nelegal întocmit și din această perspectivă.

*Cu privire la solicitarea inculpaților ***** , ***** și ***** vizând constatarea nulității absolute a măsurilor de supraveghere tehnică dispuse în cauză*, s-a reținut că în urma autorizării interceptării, înregistrării pe bandă magnetică și localizării convorbirilor și comunicărilor telefonice, precum și a mesajelor tip SMS purtate, trimise ori recepționate pe/de pe numerele de telefon utilizate de inculpați prin încheierea nr. 141/5.12.2013 a Judecătoria Brașov (f. 84-85, vol. XII d.u.p.), procurorul a delegat organele de cercetare penală din cadrul IPJ Brașov - Serviciul de Investigare a Fraudelor, cu concursul tehnic al specialiștilor din cadrul Serviciului de Informații și Protecție Internă Brașov (structură din subordinea Direcției Generale de Informații și Protecție Internă) să efectueze interceptările și înregistrările autorizate de Judecătoria Brașov, conform rezoluțiilor de delegare ce se regăsesc la f. 77-83, vol. XII d.u.p. Procesul-verbal de certificare și redare în formă scrisă a înregistrărilor din data de 19.12.2013, anexat la f. 1, vol. XII d.u.p., atestă că procurorul din

cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Braşov, în temeiul art. 91³ C.pr.pen. 1968, a procedat, cu sprijinul tehnic al unor lucrători anume desemnaţi din cadrul SIPI Braşov, la ascultarea şi la redarea în formă scrisă a convorbirilor telefonice şi a comunicărilor de orice tip purtate de la terminalele mobile utilizate de inculpaţi, convorbiri interceptate şi înregistrate în baza autorizaţiilor nr. 328/5.12.2013, 329/5.12.2013, 330/5.12.2013, 331/5.12.2013, 332/5.12.2013, 333/5.12.2013 şi 334/5.12.2013. În cuprinsul procesului-verbal s-a consemnat că respectivele convorbiri au fost redată în 14 note de transcriere rezumativă, cu un număr de 18 pagini, notele fiind anexe şi parte integrantă a procesului-verbal, iar convorbirile şi comunicările purtate între persoanele indicate au fost înregistrate pe un suport optic tip CD-R, inscripţionate pe CD nr. PJBV 254/MS/2013. Notele de redare ce se află la f. 2-75, vol. XII d.u.p. au fost certificate pentru autenticitate de către procuror, în acord cu dispoziţiile art. 91³ alin. 2 C.pr.pen. 1968. De asemenea, a fost întocmită o notă sinteză de către organul de cercetare penală al poliţiei judiciare (f. 76, vol. XII d.u.p.), în cuprinsul căreia au fost expuse în formă succintă aspectele rezultate din conţinutul convorbirilor şi comunicărilor interceptate şi înregistrate.

Judecătorul de cameră preliminară a solicitat informaţii din partea DGPI, SRI şi Parchetului de pe lângă Judecătoria Braşov cu privire la o potenţială colaborare între aceste instituţii în dosarul nr. 13848/P/2013.

Urmare a adreselor primite de la cele trei instituţii, judecătorul a conchis că la realizarea procedurii probatorii nu au contribuit în mod efectiv organele specializate ale statului - DGPI, ci doar au pus la dispoziţia lucrătorilor de poliţie judiciară acele resurse tehnice necesare realizării actului de justiţie, întrucât la momentul administrării probatoriului din cauza pendinte, organele de urmărire penală nu erau autorizate de lege să deţină şi să folosească acele mijloace ori, deşi erau autorizate, nu le deţineau sau nu le deţineau pe cele specifice cauzei instrumentate, respectiv măsurii de supraveghere autorizate. DGPI nu a făcut niciun fel de evaluare a probatoriului în cauză, şi nici nu şi-a asumat vreo responsabilitate juridică, alta decât cea a înregistrării pe suport optic a convorbirilor telefonice interceptate, aspect cu caracter pur tehnic.

Statuând asupra subzistenţei temeiurilor legale procedurale având ca obiect concursul tehnic, s-a apreciat că operaţiunile desfăşurate de serviciile de informaţii au avut, totuşi, o bază legală specifică în prevederile legii speciale în materie, precum şi un temei de natură administrativă constând în actele administrative privind desemnarea serviciilor ca deţinătoare a infrastructurii specifice, putându-se aprecia în sensul operării unei prezumţii de legalitate şi eficacitate a unor asemenea reglementări specifice, care ar face să prevaleze interpretarea care validează textul asupra celei care îl infirmă (*ut res magis valeat quam pereat*).

Pentru aceste considerente, s-a respins cererea de constatare a nulităţii absolute a măsurilor de supraveghere tehnică dispuse în cauză, ca de altfel şi solicitarea inculpatului Feier Istvan de constatare a nulităţii absolute a întregii urmăririi penale pe considerentul că activitatea de urmărire penală a fost efectuată în baza sprijinului informativ al SRI/DGPI.

În data de 18.03.2021 a fost comunicată Parchetului de pe lângă Judecătoria Braşov încheierea din data de 10.12.2020, la data de 24.03.2021 Ministerul Public înaintând ordonanţa procurorului de remediere a neregularităţilor, exprimând deopotrivă opţiunea menţinerii dispoziţiei de trimitere în judecată, fără ca ordonanţa să fie verificată sub aspectul legalităţii şi temeiniciei de către procurorul ierarhic superior.

La data de 09.07.2021 a fost pronunţată încheierea finală de cameră preliminară, prin care judecătorul, analizând cuprinsul ordonanţei din data de 22.03.2021, emisă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Braşov, a conchis că neregularităţile constatate nu au fost remediate prin ordonanţa indicată.

A reţinut judecătorul că în procedura incidentală prevăzută de art. 345 alin. 3 C.pr.pen., în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii judecătorului de cameră

preliminară, procurorul trebuie să remedieze neregularitățile actului de sesizare și să comunice poziția sa referitoare la trimiterea în judecată a inculpaților. În ceea ce privește natura actului de remediere, s-a arătat că acesta poate îmbrăca forma unei ordonanțe, a unor note, a unui referat sau a unor precizări, un act distinct de rechizitoriul întocmit în cauză, însă care va constitui corp comun cu acesta. Dată fiind importanța precizărilor evidențiate, s-a reținut în mod constant în doctrină (M. Udriou, „Sinteze de procedură penală. Partea specială”, Ed. C.H. Beck, București, 2020, f. 277; M. Udriou (coordonator), „Codul de procedură penală. Comentariu pe articole”, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2017, f. 578) și jurisprudență (judecătorul de cameră preliminară din cadrul I.C.C.J., Secția penală, încheierea nr. 977/11.11.2014, nepublicată) faptul că acest act, care are valoare juridică echivalentă cu cea a rechizitoriului, trebuie să întrunească toate condițiile de formă ale rechizitoriului, inclusiv cea referitoare la verificarea legalității și temeiniciei actului de referință de către procurorul ierarhic superior.

În procedura subsecventă, consacrată prin dispozițiile art. 346 C.pr.pen., judecătorul de cameră preliminară verifică actul de sesizare transmis de procuror atât sub aspectul legalității, cât și al modalității în care procurorul a respectat obligațiile procedurale pozitive instituite de judecătorul de cameră preliminară cu privire la regularizarea actului de sesizare pentru a se stabili dacă prin acest act *sui generis* a fost remediat rechizitoriul, astfel încât să poată fi stabilite limitele investirii instanței.

În cauză, judecătorul de cameră preliminară a constatat neregularitatea actului de remediere emis de procurorul din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, în condițiile în care acesta nu a fost verificat din perspectiva legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior în termenul procedural de 5 zile statuat prin dispozițiile art. 345 alin. 3 C.pr.pen. Împrejurarea că procurorul ierarhic superior a semnat adresa de înaintare a ordonanței din data de 22.03.2021 către instanță, act administrativ fără valențe juridice, s-a apreciat că nu poate echivala cu o verificare a legalității și temeiniciei ordonanței întocmite de către procurorul de caz. S-a concluzionat că în contextul în care termenul de 5 zile reprezintă un termen de decădere, legal și maximal, depășirea acestui termen fără a exista confirmarea de către procurorul ierarhic superior a actului prin care procurorul de caz a comunicat judecătorului de cameră preliminară menținerea dispoziției de trimitere în judecată echivalează cu neexprimarea vreunei poziții procesuale valabile de către procuror. S-a mai reținut că deficiența de formă ilustrată nu ar putea fi complinită ulterior acestei limite temporale, deoarece înscrisul indicat trebuia să corespundă exigențelor de formă în interiorul termenului procedural de 5 zile în care procurorul avea posibilitatea să exercite opțiunea.

Având în vedere că ordonanța întocmită de procuror conform art. 345 alin. 3 C.pr.pen. nu are aptitudinea de remediere a neregularităților constatate inițial de către judecătorul de cameră preliminară prin prisma neîndeplinirii unei cerințe esențiale de formă, examinându-se dacă rechizitoriul, privit în mod individual, este susceptibil să investească instanța, s-a concluzionat în sens contrar, rechizitoriul fiind restituit Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov.

În contestația formulată împotriva acestei încheieri, Ministerul Public susține că actul de remediere, astfel cum a arătat însuși judecătorul de cameră preliminară, poate îmbrăca orice formă, și chiar constituind corp comun cu actul de bază, este însă suficient să respecte condițiile de formă edictate de lege pentru încheierea sa valabilă, în speța de față o ordonanță. Se arată că împrejurarea potrivit căreia practica sau doctrina judiciară au reținut că acest act are valoare juridică echivalentă rechizitoriului, motiv pentru care ar trebui să îndeplinească și aceleași condiții de formă, nu poate ține locul unei norme legale imperative în acest sens; în prezent, cerința verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior nu este prevăzută de lege decât în cazul rechizitoriului și al ordonanței prin care se dispune renunțarea la urmărire penală.

În faza procesuală a contestației, la data de 08.10.2021, Parchetul de pe lângă Judecătoria Brașov a transmis Tribunalului Brașov ordonanța procurorului din 22.03.2021, verificată sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior.

Astfel, tribunalul a constatat că în prezenta cauză este chemat a soluționa, cu prioritate, chestiunea interpretării art. 345 al. 3 Cod procedură penală, mai exact natura juridică a termenului de 5 zile în care procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, respectiv dacă acest termen are natura juridică a unui termen de decădere sau de recomandare, natura actului procesual prin care procurorul este ținut să remedieze neregularitățile, dacă actul respectiv trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și dacă această verificare, în cazul în care nu a intervenit în fața instanței care judecă în fond camera preliminară, poate fi complinită și în faza procesuală a contestației la încheierea de cameră preliminară a primei instanțe.

În ceea ce privește utilitatea unei interpretări unitare oferite de Înalta Curte de Casație și Justiție, arătăm că aspectul lacunar al formulării art. 345 al. 3 C.proc.pen. a condus la dezvoltarea unei adevărate instituții *sui generis*, adiacentă prevederii legale, ce a făcut obiectul unor discuții de practică neunitară, astfel:

1. La întâlnirea ce a avut loc în perioada 29-30 septembrie 2016, la Târgu Mureș, între președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale curților de apel, s-a ridicat chestiunea naturii juridice a termenului de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) C.pr.pen. Cu ocazia dezbaterilor s-a constatat că nu există practică neunitară pe aspectul semnalat, motiv pentru care nu se impune adoptarea unei soluții.

În cadrul dezbaterilor au fost exprimate opinii în sensul punctului de vedere al INM, respectiv că termenul de 5 zile prevăzut de art. 345 alin. (3) C.pr.pen. nu este un termen de decădere, pentru următoarele argumente:

- prin îndreptarea neregularităților actului de sesizare nu se exercită de către reprezentantul Ministerului Public un drept, în sensul art. 268 alin. (1) C.pr.pen.;

- așa cum s-a precizat anterior, procedura de cameră preliminară se finalizează după dezbaterile contradictorii a aspectelor de legalitate referitoare la faza de urmărire penală, contradictorialitate asigurată prin citarea părților și subiecților procesuali principali;

- inițial, configurarea acestui termen de către legiuitor a fost neîndoielnic în sensul unui termen de decădere, însă s-a realizat în contextul în care procedura camerei preliminare nu era una contradictorie;

- practica judiciară contrară are la bază jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 336/30 aprilie 2015), însă situația este diferită; în acest caz, nu se poate reține că, în ipoteza nerespectării termenului de 5 zile, părților/subiecților procesuali principali le-ar fi încălcat dreptul la apărare, câtă vreme au posibilitatea dezbaterii contradictorii, la termenul stabilit în acest sens, a aspectelor de legalitate cu privire la care procurorul a manifestat un punct de vedere;

- respectarea principiului egalității armelor în procedura camerei preliminare ar impune ca, dacă se recunoaște inculpatului posibilitatea de a exercita, în anumite condiții, dreptul procesual și la un moment ulterior celui prevăzut de lege, aceeași posibilitate ar trebui recunoscută și pentru procuror.

Prin urmare, dacă la termenul acordat în procedura camerei preliminare, dar cu depășirea celor 5 zile, se depune de către procuror la dosarul cauzei actul procedural prin care se remediază neregularitățile constatate, nu se mai justifică restituirea cauzei la parchet. A fost exprimată și opinia conform căreia termenul de 5 zile este unul imperativ, de decădere, a cărui nerespectare atrage restituirea cauzei la parchet.

2. La întâlnirea procurorilor șefi de secție din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcției Naționale Anticorupție, Direcției de

Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și al parchetelor de pe lângă curțile de apel , desfășurată la București, în perioada 9-10 martie 2020, s-a ridicat problema actului prin care procurorul procedează la remedierea neregularităților: un nou rechizitoriu, adresă, proces-verbal sau ordonanță?

Cu această ocazie, s-a exemplificat practica judiciară în materie, în care s-a reținut că actul prin care procurorul remediază rechizitoriul "este unul *sui generis*, fiind „actul care complinește și remediază rechizitoriul și care, împreună cu acesta, va stabili limitele investiției instanței. (...) actul se va putea intitula chiar „Remedierea neregularităților rechizitoriului nr. (...)” sau „Act de remediere a neregularităților rechizitoriului nr. ...” (M. Udriou, coordonator, Codul de procedură penală. Comentariu pe articole, ediția 2, Editura C.H. Beck, București, 2017, p. 1429).

Recent s-a exprimat și opinia potrivit căreia remedierea ar trebui inserată în cadrul unui proces-verbal, similar celor de îndreptare a erorilor ori de înlăturare a omisiunilor vădite (M. Mareș, Nulitățile în procesul penal, Editura Hamangiu, București, 2020, p. 45-46); asimilarea acestei proceduri cu cea aplicabilă erorilor materiale este artificială, dar, așa cum s-a arătat, denumirea actului nu ar trebui să îi afecteze valabilitatea. Procurorii recurg adesea și la ordonanțe, chiar dacă este artificial să insereze remedierea într-un act prin care „dispun” ceva, de vreme ce remedierea constă în precizări, reformulări etc., și nu în acte de dispoziție.

Opinia INM, la care a achiesat majoritatea celor prezenți, a fost în sensul că singurul act care nu se poate emite în această procedură este un nou rechizitoriu, pentru următoarele argumente: „(i) emiterea rechizitoriului este o procedură specială, reglementată în capitolul „Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței” din cadrul Titlului I – Urmărirea penală; or, remedierea neregularităților nu este un act pe care procurorul îl desfășoară în cadrul procedurilor privind urmărirea penală, ci în cadrul fazei procesuale a camerei preliminare; (ii) urmărirea penală nu se reia, instanța rămâne sesizată prin rechizitoriul inițial întocmit; (iii) refacerea unui act este o consecință a nulității lui; or, constatarea neregularității rechizitoriului nu echivalează cu anularea lui; (iv) rechizitoriul inițial întocmit a produs și alte efecte (cum ar fi suspendarea de drept din anumite funcții sau adoptarea unor soluții de netrimitere în judecată), a căror situație ar deveni incertă în cazul emiterii lui din nou ” (M. Udriou, coordonator, loc. cit.). Există, însă, și opinii în sens contrar, anume că s-ar impune emiterea unui rechizitoriu - C. Voicu, C. Oncescu – ”Actul procedural prin care procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare în procedura camerei preliminare”, www.juridice.ro.

În ceea ce privește actul prin care se remediază neregularitatea, s-a concluzionat că acesta are o natură *sui-generis*, denumirea nefiind importantă pentru valabilitatea lui.

Sub aspectul admisibilității sesizării, tribunalul consideră că sunt îndeplinite condițiile art. 475 C.p.p., respectiv:

- cauza se află pe rolul Tribunalului Brașov, instanță investită cu soluționarea contestației la încheierea de cameră preliminară, în ultimă instanță

- există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei

Astfel cum s-a reținut în Decizia nr. 65/29.09.2021 pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, chestiunea de drept trebuie să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei depinde soluționarea pe fond a cauzei, context în care noțiunea de "soluționare pe fond" trebuie înțeleasă în sens larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei, astfel cum s-a conturat jurisprudența instanței supreme în cadrul acestui mecanism de unificare a practicii judiciare;

- asupra acestei chestiuni Înalta Curtea nu a statuat anterior printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și, conform verificărilor efectuate, nu există un recurs în interesul legii în curs de soluționare având același obiect.

Conform celor regăsite în încheierea din data de 02.02.2022, reprezentanta Ministerului Public a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți și a arătat că, ținând cont de modalitatea diferită în care ar putea fi interpretate dispozițiile art. 345 al. 3 C.pr. pen., este utilă obținerea unei interpretări oferite de instanța supremă. Ministerul Public a susținut că interpretarea dispozițiilor art. 345 alin. 3 din Codul de procedură penală nu impun ca actul de remediere să fie verificat sub aspectul legalității și temeiniciei de către procurorul ierarhic superior atunci când se remediază neregularitățile actului de sesizare, întrucât nu se pune problema unei analize a temeiniciei acuzației, aceasta este doar rescrisă prin raportare la probatoriul cauzei care nu este exclus, este același ca cel avut în vedere și de către procurorul ierarhic superior atunci când realizează analiza legalității și temeiniciei.

Cu privire la natura termenului, s-a arătat că în condițiile în care se decide că este necesară verificarea legalității și temeiniciei actului de remediere, apreciază că natura termenului este una de recomandare, analiza putând fi realizată și în procedura camerei preliminare, în al doilea stadiu procesual, în fața judecătorilor de cameră preliminară din cadrul instanței de control judiciar.

Avocații inculpaților au susținut că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 C.p.p., iar cu privire la fondul chestiunii de drept supuse analizei, avocatul inculpaților *****, ***** și ***** a arătat că apreciază termenul de 5 zile ca fiind unul de decădere, având în vedere art. 347 alin. 3 din Codul de procedură penală, în care se menționează că judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet, dacă nu se răspunde în termenul prevăzut. În ceea ce privește actul de remediere, în opinia sa, acesta trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și rechizitoriul, iar remedierea nu poate interveni în faza contestației pentru că s-ar pierde un grad de jurisdicție.

Avocatul persoanelor vătămate a arătat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 475 din Codul de procedură penală cu privire la toate aspectele puse în discuție.

În ceea ce privește opinia Tribunalului Brașov asupra chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită, arătăm următoarele:

Astfel cum s-a statuat în doctrina și practica judiciară, art. 345 al. 3 C.pr.pen. nu impune o formă expresă care să concretizeze remedierea neregularităților actului de sesizare, fiind dezvoltată ideea necesității respectării simetriei de formă a actului remediu cu cea a actului raportat la care face corp comun, respectiv rechizitoriul.

Totuși, nu poate fi ignorată observația pertinentă potrivit căreia în succesivele modificări aduse Codului de procedură penală, dacă ar fi dorit să imprime actului remediu același nivel de formalism intrinsec rechizitoriului, legiuitorul ar fi avut libertatea să edicteze în acest sens, urmând a se avea în vedere că verificarea sub aspectul legalității și temeiniciei este deopotrivă o condiție de legalitate nu doar a rechizitoriului, ci și a ordonanței de renunțare la urmărire penală, condiție stipulată în cuprinsul art. 318 al. 10 C.pr.pen.

Deopotrivă, se mai poate observa că remedierea neregularităților nu se poate concretiza în noi acte de dispoziție, cu consecința modificării substanței acuzațiilor formulate prin rechizitoriul, sau adoptării unor noi soluții, remedierea vizând, prin însăși trimiterea semantică, o clarificare a aspectelor deja cunoscute părților, în sensul dispus de către judecătorul de cameră preliminară.

În ceea ce privește natura juridică a termenului de 5 zile în care procurorul remediază neregularitățile și comunică instanței opțiunea menținerii dispoziției de trimitere în judecată sau restituirii, apreciem că, pe de o parte, în favoarea calificării sale ca termen de decădere operează dispoziția cu iz imperativ a verbului "restituie", din cuprinsul art. 346 al. 3 Cod pr. pen.; pe de altă parte, analizând dispozițiile art. 268 alin. (1) din Codul de procedură penală, observăm că nerespectarea unui termen procedural atrage decăderea din exercițiul dreptului

procesual și nulitatea actului făcut peste termen. Așadar, consecința efectuării unui act, după ce subiectul a pierdut facultatea procesuală de a-l efectua, este lipsirea lui de efecte juridice.

Analizând din această perspectivă natura juridică a termenului de 5 zile prevăzut de art. 235 al. 1 C.pr.pen., Curtea Constituțională a reținut, în Decizia nr. 336/2015 ”că de esența termenelor de recomandare este lipsa oricărei sancțiuni procesuale pentru actul neefectuat, așa încât în măsura în care s-ar reține că termenul reglementat de art. 235 alin. (1) din Codul de procedură penală are natura juridică a unui termen de recomandare, în caz de nerespectare a acestuia nu ar fi incidente nici măcar dispozițiile procesual penale referitoare la nulitatea relativă, respectiv art. 268 alin. (3) raportat la art. 282 din Codul de procedură penală. Doar termenele peremptorii (imperative) atrag, în caz de nerespectare, consecințe referitoare la validitatea actului îndeplinit, sancțiunile ce pot interveni în caz de încălcare a acestora fiind reglementate în art. 268 alin. (1) - (3) din Codul de procedură penală, și anume: decăderea din exercițiul unui drept, nulitatea (absolută sau relativă) a actului făcut peste termen și încetarea unei măsuri procesuale temporare”.

Pornind de la natura termenului de 5 zile prin raportare la incidența sancțiunii ce ar putea interveni în cazul nerespectării sale, tribunalul constată că în ipoteza calificării ca imperativ, sancțiunea decăderii cu consecința pierderii exercitării dreptului de a mai dispune trimiterea în judecată este complet inoperantă, întrucât acest efect poate fi facil eludat prin reîntocmirea rechizitoriului, într-o formă ”îndreptată”, neafectată de neregularitățile inițiale, însă cu depășirea termenului de 5 zile. Singura consecință, în acest caz, poate fi cuantificată sub aspectul potențialei încălcări a duratei rezonabile a procesului penal, dat fiind reluarea procedurii de cameră preliminară și repartizarea cauzei unui alt judecător (fie aleatoriu, fie ca urmare a abținerii celui inițial investit), aspect de natură a afecta în mod evident echitatea procedurii prin prisma factorului temporal.

În ceea ce privește pragul temporal în limitele căruia ar subzista posibilitatea remedierii actului de sesizare, arătăm că actul prin care procurorul ierarhic superior verifică legalitatea și temeinicia rechizitoriului este o condiție de legalitate intrinsecă acestuia, expres prevăzută de art. 328 al. 1 C.pr.pen. Încălcarea acestei dispoziții legale însă, prin lipsa verificării, nu atrage sancțiunea nulității absolute, nefiind expres prevăzută printre cazurile menționate de art. 281 al. 1 C.pr.pen. De altfel, în doctrina aferentă vechiului Cod de procedură penală, deși lipsa mențiunii verificării se circumscria cazurilor de sancționare cu nulitatea absolută, era deopotrivă unanim admisă posibilitatea acoperirii nulității prin acordarea unui termen în interiorul căruia lipsa trebuia complinită (a se vedea, în acest sens, și Decizia de recurs în interesul legii nr. 9/2008, potrivit căreia ” *îndeplinirea procedurii de verificare prevăzute în art. 264 alin. 3 din Codul de procedură penală nu trebuie să fie echivocă și nici nu poate fi considerată că ar rezulta implicit din semnarea unei adrese de înaintare a dosarului, cât timp rechizitoriului îi lipsește mențiunea privind verificarea lui sub aspectul legalității și al temeiniciei. Adresa de înaintare semnată de prim-procuror constituie doar mijlocul de corespondență între autoritățile judiciare, sesizarea instanței neputând fi decât efectul rechizitoriului, care trebuie să cuprindă dispoziția de trimitere în judecată și mențiunea verificării acestuia sub aspectul legalității și temeiniciei de către prim-procurorul parchetului*”).

În prezent, lipsa mențiunii verificării putând fi circumscrisă unui caz de nulitate relativă, apreciem că o vătămare a drepturilor și intereselor inculpatului poate fi susținută prin prisma faptului că, odată cu examenul propriu asupra rechizitoriului, procurorul ierarhic superior poate adopta soluția infirmării, ipoteză ce ar putea avantaja procesual inculpatul. Însă, luând în considerare că prin Decizia de recurs în interesul legii nr. 14/2018 s-a stabilit că termenul în care se pot formula cereri și excepții în faza camerei preliminare este un termen de recomandare, cum de altfel a fost interpretată jurisprudențial și natura termenului de 60 de zile prevăzut de art. 343 C.pr.pen., se poate considera că vătămarea poate fi acoperită prin

complinirea verificării chiar și în faza procesuală a contestației, neputând fi decelată o rațiune de natură a atrage imperativul acoperirii neregularității într-un termen atât de scurt, caracteristic, de obicei, unor măsuri procesuale vizând drepturile și libertățile fundamentale (cum ar fi, de exemplu, art. 235 al. 1 C.pr.pen.) și care ar justifica natura imperativă printr-un nivel ridicat de necesitate a protejării lor.

În raport de toate cele expuse, Tribunalul, apreciind îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 475 C.p.p., va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, referitoare la interpretarea art. 345 al. 3 Cod procedură penală, respectiv: care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, care este felul actului procesual prin care se realizează remedierea, dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul limită până la care ar putea interveni această verificare.

În baza art. 476 alin. 2 C.p.p., având în vedere că nu s-a solicitat administrarea altor probe, urmând a avea loc dezbaterile, va suspenda soluționarea cauzei până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei privind chestiunea de drept supusă dezlegării.

PENTRU ACESTE MOTIVE,
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E:

În baza art. 475 Cod procedură penală sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție cu pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept referitoare la interpretarea art. 345 al. 3 Cod procedură penală, respectiv: care este natura juridică a termenului de 5 zile în cadrul căruia procurorul remediază neregularitățile actului de sesizare, care este felul actului procesual prin care se realizează remedierea, dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul limită până la care ar putea interveni această verificare.

În baza art. 476 alin. 2 Cod procedură penală suspendă soluționarea cauzei până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei privind chestiunea de drept supusă dezlegării.

Fără cale de atac.

Pronunțată în ședință publică, azi, 02 februarie 2022.

Judecător de cameră preliminară,

Judecător de cameră preliminară,

Grefier,
